

חודש בחדשו בסעודת ראש חודש היה חוזר על תורה זו ואמר כי זכה על ידה להגיע לחסידות.

ג

229

כשהתחיל להאיר אור קדושתו של הצדיק ר' מאיר הגדול — זקנו של הצדיק ר' מאיר מפרימישליין — נזדמן לו פעם להיות בעיר אחת, והזמינוהו שם לסעודת ברית מילה. הרב של העיר, שהיה ממתנגדי הבעש"ט, ישב בראש השלחן, ור' מאיר ישב מן הצד, בסוף השלחן, וחסידיו סבבו אותו לשמוע בקול דברו. הדבר היה בראש חודש, ור' מאיר אמר לחסידיו שיזמרו את מזמור היום: „ברכי נפשי“. חרה אפו של הרב על ר' מאיר שמתנהג בחסידות בדרך הבעש"ט, והתחיל לומר דברי תורה, שהיה בהם קינמור על ר' מאיר. אחר ברכת המזון נמלך הרב בדעתו שלא טוב עשה לקנטר את ר' מאיר, ורצה לפייסו. הלך וישב אצלו, ואמר לו: ר' מאיר! העולם אומרים שיודע ללמוד, ובכן יגיד נא דבר תורה. ובוה רצה לפייס את דעתו. נענה ר' מאיר ואמר:

— אנחנו נגיד מענינא דיומא, מהמזמור „ברכי נפשי“ שאמרנו עכשיו לכבוד ראש חודש. „יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב“ — אדם צריך קודם כל לתקן את פעולתו ועבודתו של עצמו, ואחר כך „עדי ערב“, יוכל לתקן גם את הערבות, שכל ישראל ערבים זה לזה, אבל כל זמן שלא תיקן האדם את עצמו, אינו יכול לתקן אחרים ולהדריכם בתורת ד'. נכנסו הדברים ללב הרב, והפציר בר' מאיר לסדר לו דרכי התשובה ולהדריכו בעבודת ד' בדרך הבעש"ט, ור' מאיר אמר לו שאין לו עצה אחרת אלא לנסוע להבעש"ט. מיד נסעו שניהם להבעש"ט, והרב נשאר דבוק להבעש"ט ונעשה חסיד מובהק שלו.

ד

230

אמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, ומה טעם פתח בבראשית. משום כח מעשיו הגיד לעמו. (רש"י)

אדמו"ר בעל ה„צמח-צדק“ מליובאוויץ שלח פעם את הגאון החסיד ר' יצחק אייזיק הלוי אפשטיין מהומיל (בעל „חנה אריאל“, דרושים עמוקים בתורת החב"ד) להצדיק ר' ישראל מרוזין, בדבר הנוגע לצרכי הכלל. ר' יצחק אייזיק, חסיד חבד"י עמקן ומובהק, התענין לדעת את ארחות והנהגות חסידי רוזין בכלל והנהגותיו של הצדיק ר' ישראל בפרט, ושם לבו להתחקות על כל דבר הנהגה של בית רוזין.

הסדר אצל הצדיק ר' ישראל היה שבעת „קבלת-שלום” של החסידים, וכן בשעת קבלת האנשים (שקורין בין חסידי פולין „פראווען”) ובשעת קריאת הפתקאות (שקורין „קוויטליך”), היה אחד מיחידי סגולה של זקני החסידים, שבו בחר הצדיק להיות מתורגמן בינו וכן החסידים והיה מכונה בשם „המקורב”, עומד מימינו, וגבאי ראשון משמאלו.

בין האורחים שבאו אז לרוזין היה אחד מגדולי הרבנים בכוקובינה, מפורסם לגדול בתורה וממקושריו הותיקים של ר' ישראל. הוא הביא את היבורו לקבל עליו הסכמה של הצדיק. גם אחד החסידים בא עם ספרו, בו אסף במשך כמה שנים סיפורי מעשיות מצדיקים וחסידים, ואף הוא רצה לקבל הסכמה מר' ישראל.

בשעת קבלת האנשים עמדו שני המחברים המקושרים להצדיק, הרב והחסיד, וחיבוריהם בידיהם. על פי הוראת הצדיק, לקח „המקורב” את ספריהם מידיהם וקרא לפניו באיזה מקומות מחיבורו של הרב ואחר כך קרא איזה סיפורים מספרו של החסיד המלקט.

הצדיק ישב בדביקות זמן מה, ואחר כך התחיל לדבר במעלת ספורי צדיקים והרושם הגדול שדבר זה עושה למעלה, בהיכלות הצדיקים בגן-עדן. אחר כך דיבר בפלפול רב בעניני חידושי התורה ש„המקורב” קרא לפניו מספרו של הרב. כשגמר לדבר, ציוה ל„המקורב” לכתוב את הסכמתו על שני הספרים, על ספורי הצדיקים ועל ספרו של הרב.

החסיד החבד"י, ר' יצחק אייזיק הסתכל בשימת לב מיוחדת על הסדר בקבלת האנשים, והתפלא על עומק הפלפול והסגנון המיוחד שחידש ר' ישראל בדברי התורה של הרב. אבל היה מוקשה לו למה הקדים ר' ישראל להעיר את הערותיו לספורי החסיד על תורתו של הרב, וכן למה בציוויו לכתוב את ההסכמות הקדים את לקוטי הספורים על הספר של הרב.

כיומים אחרי כן חל להיות ראש חודש, והחסיד ר' יצחק אייזיק הוזמן למעודת ראש חודש. בתוך הסעודה אמר הצדיק ר' ישראל:

— הגאון הליטאי התפלא עלינו שדיברנו מקודם על ספורי הצדיקים ואחר כך על חידושי התורה, וכן על שהסכמנו מקודם על הספורים ואחר כך על התורה. באמת הרי זו קושיא גדולה ועתיקה, וכבר עמד על כך רש"י הקדוש, שהיה אור עולם בין בנגלה ובין בנסתר, ובפסוק הראשון של התורה הוא שואל קושיא זו עצמה: „לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, ומה מעם פתח בבראשית, משום כח מעשיו הגיד לעמו”. כח מעשיו היינו הנשמה של מעשי הבריאה בכל עת ובכל רגע. אבי זקני, המגיד הגדול ממזריטש, קיבל מהבעש"ט הקדוש הדרך איך לראות

בכל דבר את הנשמה שבתוך הגוף של אותו דבר. אנחנו — פנה הצדיק ר' ישראל אל ר' יצחק אייזיק — הולכים באותו הסדר שהשי"ת נתן לנו את התורה הקדושה: מקודם ספר בראשית, ספורי צדיקים, כמו שכתוב במדרש: במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים, ואחר כך ספר שמות, החודש הזה לכם.

תליו אַת ר' קל f a : m ...

231

א

הגביר המפורסם ר' ליב קושמירק, שהיה מהסידי הרב הקדוש ר' שמואל אבא ז"ל מזיכלין, נסע פעם בדרך, ועבר דרך עיר קוטנא. ברחוב העיר נפגש עם שר המחוז, שהיה מכירו ומיודעו, ושוחחו ביניהם. בתוך השיחה שאלו שר המחוז, אם הוא מכיר את הרבי מזיכלין. הבין ר' ליב, כי מכיון ששר המחוז שואל על הרבי, ודאי לא דבר פשוט הוא, לכן עשה את עצמו כאילו אינו יודע את הרבי, ושאל מצדו הוא לשר, איזה עסק יש לו להרבי מזיכלין. השיבו השר, כי קבל פקודה מורשה, לעשות הקירה ודרישה על הרבי, כי נתקבלה מלשינות בורשה, שהרבי הוא שונא לממשלת רוסיה ומסייע בידי הפולנים המורדים (מה שהיה, אנב, קצת אמת בזה). תיכף בקשו ר' ליב שישב לורשה, שכבר חקר ודרש ולא מצא שום דבר אמת במלשינות זו, ולאשר ר' ליב היה חשוב מאד אצל השר קבל את דבריו, והשיב לורשה כדברי ר' ליב.

בבוא אחרי זה ר' ליב לזיכלין, היה אז יום ראש חודש, ומצא את הצדיק כשהוא יושב בסעודת ראש-חודש במסיבת חסידים. לא הרהיב ר' ליב באמצע הסעודה לספר על המאורע עם שר-המחוז, והחליט להמתין עד אחר גמר השלחן. בינתיים אמר הצדיק בעת השלחן דברי-תורה על הפסוק „הללו את ד' כל גוים... כי גבר עלינו חסדו“, ושאל הצדיק: אם „גבר עלינו חסדו“, למה זה יהללו את ד' הגוים? ופירש, שיש ולפעמים עומד יהודי לנפול בתוך מצודה רעה מצד אומות-העולם, וד' עושה חסד כזה עם היהודי, שעוד מרם שמוציאים הגוים את הרע אל הפועל, שולח הקב"ה שלוחים שעל-ידם מתבטלות הגזירות, והאיש הנושע אינו יודע כלל שרצו לעשות לו רע, וממילא אינו יודע כלל שהוא צריך להודות לד', אך הגוים שהם יודעים שהיתה האפשרות על-ידם להביא רע על היהודים, והקב"ה עשה חסד וביטל את הרע, הם צריכים להודות לד'.

בשמוע ר' ליב את דברי הצדיק, הבין שהצדיק כבר הרגיש ברוח-קדשו את מטרת בואו, וכי לא נעלם ממנו הדבר.